

Kjell Eikland
Erlandsvei 14
1392 Vettre

Olje- og energidepartementet
Middelthunsgate 29
Postboks 8148 Dep.
0033 Oslo

Asker den 26.10.2011

Høringsuttalelse – Forskrift om elsertifikater i brev fra OED av 14.09.2011

Undertegnede er en «plusskunde» for strøm, dvs. en kunde knyttet til Hafslund Nett under dispensasjonsordningen beskrevet i brev fra NVE av 13.03.2010, ref. NVE 201000679-1 ep/hgd, og <http://www.nve.no/no/Kraftmarked/Nettleie/Nettleie-produksjon/Plusskunder/> .

Høringsuttalelsen dekker anlegg som kvalifiserer under ordningen, men der forskriftsutkastets bestemmelser, mot intensjon, ikke gjør dette realiserbart. Uttalelsen innledes med en beskrivelse av faktiske forhold om et konkret anlegg som grunnlag for å ta opp aktuelle problemstillinger i forhold til forskriftene, og konkluderes med oppsummerende kommentarer.

Om anlegget

Anlegget er basert på solcellemoduler med omforming til nettfølgende 230V AC og har en nominell effekt på 3840 Wpv. Elsertifikatforskriftens §8 skal dermed være tilfredsstillt.

NVEs krav til strømkvalitet er tilfredsstillt gjennom styringsautomatikk parametersatt som gitt av Hafslund Nett. Anlegget har vært i drift uten teknisk avbrudd siden 19.03.2011, og har til 22.10.2011 hatt en AC nettoproduksjon på 3 MWh. Forventet netto AC fullårsproduksjon vil ligge i størrelsesorden 3,5-4,0 MWh. (Omformingstap på ca. 4,5% benyttes til oppvarming.)

Forventet teknisk levetid er over 20 år, solcellemodulene vesentlig mer. Anlegget er i praksis vedlikeholdsfritt.

Erfaringene til nå har vist at anlegget pga den iboende teknologien leverer lokal systemstøtte i form av reaktiv effekt/energi. Målinger har vist at anlegget leverer reaktiv systemstøtte til å stabilisere over 40 husstander (om lag 1000 kVAR til nå). Reaktiv energi inngår pt. ikke inn i avregningen og kommer ensidig til nettselskapets nytte.

Anlegget er basert på 100% fornybar energi og er installert etter §9 i forskriftsutkastet. Fiskalmåler med timeavlesing i fire kvadranter ble montert av Hafslund Nett den 18.03.2011 (jfr. Avregningsforskriften, FOR 301 av 01.01.2011). Dette målerpunktet er ved husets vegg/sikringsskap

og måler dermed import og eksport av aktiv og reaktiv energi til Hafslund Nett. Nettoproduksjon av fornybar energi i form av 230V AC måles i omformerer.

Omformerens målenøyaktighet er av leverandør oppgitt til å ligge langt innenfor kravene i Elsertifikatforskriftens §15, første ledd, c).

Anlegget har dermed hatt driftsstart i henhold til Elsertifikatforskriftens §10, andre ledd, noe usikkert, 19.03.1011 eller 18.05.2011.

Problemstillinger

Ordningen som beskrives i forskriftsutkastet innebærer at småskala lokal energiproduksjon, DER («distributed energy resources») som solcelleanlegg formelt inkluderes som fornybar energi som kvalifiserer til sertifikattildeling. Dette er også i tråd med det vi forstår gjelder i Fornybardirektivet.

Mekanismene som beskrives er imidlertid tuftet på tradisjonell storskala leveransekjede med konsesjonsbehandling i NVE, og balanseansvarlige produsenter og mellomledd. Forbrukere er ikke balanseansvarlige, og plusskundeordningen representerer både et konsesjonsfritak for anleggsinstallasjon og avregningsprinsipper for netto innmating.

Forslaget til elsertifikatforskrift fjerner gjennom operasjonell forvanskning den grunnleggende retten til tildeling av elsertifikater for DER, som solcelleanlegg under plusskundeordningen. Dette skjer delvis gjennom uavklarte roller i forhold til DER; produsent og forbruker er den samme, og forbruker er sitt eget omsetningsselskap for ikke-eksportert del av egenproduksjon.

Videre vil det skje gjennom kompliserende byråkrati og prosesser, med fare for høye gebyrer, hos konsesjonsbehandler og godkjenner/NVE og registeransvarlig/Statnett. Arbeidsomfanget for både NVE og registeransvarlig kan også bli belastende eller at små DER-anlegg nedprioriteres. Praktisk kan det eksempelvis hindre etablering av DER som en integrert del av bygg.

Videre ser det ut til at nettselskapets rolle og ansvar utvides, både i forhold til måling, avregning knyttet mot eksempelvis plusskundeordningen, rapportering og informasjonsgivning. Dette kan være hensiktsmessig, og nettselskapet har gjennom plusskundeordningen fått oppgaver som trolig omsetningsselskapet ellers ville ha i markedsmodellen.

Relevant måler for sertifikatordningen er ikke nettselskapets måler, men måler for netto produksjon ut av anlegget. Dette er i dag en måler som nettselskapet ikke har tilgang til. (Internasjonalt er problemstillingen flere steder løst ved web-basert opplasting til en DER-måleverdidatabase, f.eks. av forbruker/DER-produsent.)

Energimengden bak ett sertifikat er satt til 1 MWh. Dette er en for stor energimengde for småskala DER, og det kan være at de aller minste anleggene ikke vil kvalifisere for noe sertifikat i et år.

Visse typer DER gir lokal systemstøtte, bl.a. gjennom produksjon av reaktiv energi, og gir et tillegg som kan være over 1/3 av aktiv energi. Reaktiv energi ellers prises separat i industrielt forbruk og som balansetjeneste, men er ikke nevnt som beregninggrunnlag for elsertifikater. Det kan være at dette burde innebære mulighet for en tildelingsfaktor som er større en 1.

NVE har i uttalelse under elsertifikatsesjonen på Energidagene 2011 kommentert at gebyrer i praksis kan sette stopp for DER-anlegg; de «prises ut» gjennom §35 og §36 og forvanskninger.

Oppsummering

Elsertifikatloven og forskriftene har på overordnet nivå vidtfavnende mål og nedslagsfelt som favner hele kraftsystemet uavhengig av teknologi og plassering i verdikjeden, jfr. formålsparagrafen §1. Det bør være hevet over tvil at småskala distribuert energiproduksjon/DER basert på fornybare energikilder er inkludert av loven om elsertifikater. De konkrete bestemmelsene og mekanismene er imidlertid tilpasset «gamle» verdikjedemodeller og er uegnet for utvikling av DER, som på sin side ikke belaster sentralnettet og bidrar med lokal systemstøtte og redusert nettap.

Formålsparagrafen §1 er dermed ufullstendig adressert og utkastet til bestemmelser fjerner en viktig mulighet for fornybar energiproduksjon som også i Norge bør bli betydningsfull over tid. Således inkluderer problemet mikroteknologier generelt, som småskala vindmøller, bekkekraftverk, CHP med organisk avfall og solcelleanlegg.

Potensialet har hatt lite fokus og er undervurdert i Norge. Til sammenligning har EU har svært stort bidrag fra «nedstrøms» mellomstore og mindre solcelleanlegg (ca. 40 GW installert pr 2011) og ligger som en god nr. 2 bak vindmøller. I Tyskland er vind og distribuert solenergi nå om lag like store.

OED bør finne tilnærminger til godkjenning, sertifikattildeling og avregning for DER i Norge som er så enkle som mulige og omgår de byråkratiserende og forvanskende delene av forskriftsutkastet. Dette innebærer for DER en annen tilnærming eller vesentlig forenkling av mekanismer i spesielt Kapittel 2 og Kapittel 5.

På samme måte som forbrukere ikke handler på Nordpool og er balanseansvarligeer utfordringen at sertifikatomsetning som beskrevet ikke er egnet for DER på forbrukernivået i energisystemet.

Et alternativ kan være å bygge videre på dispensasjonstilnærmingen under en varig plusskundeordning, innrapportering og avregning gjennom nettselskap. Dette vil trolig kunne anses som være en løsning «innenfor ordningen», men må beskrives spesielt. Forskriftsutkastets §38 synes bl.a. å gi grunnlag for dette.

Løsninger «utenfor ordningen» kan være å gi MVA-fritak for slike anlegg, eller å gi effekt-basert støtte gjennom Enova. Rapportering av energibidrag kan stipuleres eller gjøres sjablongmessig.

Vennlig hilsen

Kjell Eikland